

1. Zout bij de Etrusken en de Romeinen

De oude Etrusken wonnen reeds zout. De Sabijnen legden aan de Tiberoeever de zogenaamde zoutroute aan, een lange weg naar de kust waarlangs het gewonnen zout kon worden getransporteerd. Deze weg werd de "Salaria via" genoemd, de *Zoutweg*. Het zout had in de klassieke oudheid een

belangrijke functie. Er werd veel in gehandeld. De Etrusken zijn er rijk door geworden. Het gaf kraak en smaak aan de maaltijd. Van het eigenlijke woord "sal", zout, is ook het woord "salarium" afgeleid. Letterlijk betekent dit: *rantsoenzout*. Dit was oorspronkelijk een in natura uitgekeerde vergoeding aan de magistraat voor gemaakte reis- en verblijfkosten. Later werd de term algemeen ge-

bruikt in de betekenis: *traktement, toelage.*

Enkele uitspraken over zout

Niets is heilzamer dan zout en zon.

Nihil est salubrius quam sal et sol.

De Romeinen wisten wel dat de combinatie van zon

en zee ontspannend was. In deze uitspraak moeten we *zout* opvatten als *zee*. Rijke Romeinen lieten bij Napels aan de zee grote villa's bouwen met uitgestrekte pieren die in de zee uitkwamen. Minder welgestelden konden echter ook op een eenvoudiger manier van de zon en de zee genieten door op een warme dag in zee te gaan baden, wat ook veel gebeurde. Ook in de oudheid waren er

al badplaatsen, zoals Baiae en Neapolis.

Wie zout heeft, creëert roem voor zichzelf door z'n woorden.

Gloriam uerbis in se
transmouet qui habet
salem. TERENCEIUS, Eunuchus
400.

In deze uitspraak van de dichter Terentius komt

naar voren dat zout, dat wil zeggen pittigheid, humor, karakter en levendigheid geeft aan iemands woorden. Als dit zout ontbreekt is er vanzelfsprekend niets aan. Mensen beschikken er echter niet altijd over, getuige de uitspraak van een andere dichter, Catullus:

*In zo'n groot lichaam is er
geen enkele korrel zout.*

**Nulla in tam magno
est corpore mica salis.**

CATULLUS, 86.4.

De volgende uitspraak geeft echter juist aan dat de woorden van een spreker niet helemaal serieus moeten worden genomen. Enige relativering is hier op zijn plaats. Men neme iets ...

